

Aantrekkelijk gerenoveerd meubilair in kantoren van de Vlaamse overheid

Trefwoorden: gerenoveerd kantoormeubilair, kredietsysteem, overheidsopdrachten

In opdracht van: Agentschap Facilitair Bedrijf, Vlaamse overheid, België

Contactpersoon: Alexander Lemmens, jurist en Els Verwimp, deskundige duurzame overheidsopdrachten, duurzaam aanbesteden@vlaanderen.be

Introductie

Het Agentschap Facilitair Bedrijf (HFB) is de aankoopcentrale van de Vlaamse overheid. Omdat circulaire overheidsopdrachten onderdeel zijn van het regeerakkoord van de Vlaamse Regering, heeft het HFB een voorbeeldfunctie. HFB wil tegen 2028 aantoonbaar de meest circulaire facilitaire dienstverlener van Vlaanderen zijn. Een Vlaams aanbestedingsbeleid onderstreept de circulariteits- en duurzaamheidsambities voor de regio. Meubilair behoort tot de geprioriteerde productcategorieën in dit beleid. Doordat HFB onder andere verantwoordelijk is voor gebouwbeheer en -onderhoud, behoort kantoormeubilair tot hun kernactiviteiten. Verder

hebben de verschuiving naar thuiswerken en veranderingen in grootte en locatie van kantoorruimte geleid tot een grote hoeveelheid overbodig meubilair. De hoge opslagkosten en grote milieu-impact maakten deze productcategorie des te geschikter voor deze pilot circulair aankopen. De administrateur-generaal van de HFB heeft dit pilotproject geïnitieerd en zijn volledige ondersteuning aangeboden aan de uitvoerende medewerkers. Voor hun Interreg NSR ProCirc-pilotproject koos de HFB voor gerenoveerd kantoormeubilair, vanwege enige eerdere ervaring met succesvolle renovatieprojecten voor kantoren in Gent en Brussel, en in reactie op een verzoek om ondersteuning van lokale overheden. Ook het

potentiële economische voordeel was een reden voor deze keuze. Het verwijderen van meubels die niet meer worden gebruikt, kan een kostbare aangelegenheid zijn. Ten slotte werd de Belgische markt klaar geacht om de vereiste hoeveelheden en service te leveren.

Aanbestedingsproces

In de fase voor de aanbesteding is inspiratie gezocht bij aanbestedingen van Rijkswaterstaat (Nederland) en is extern advies ingewonnen (SBS Belgium). Het Departement Omgeving van de Vlaamse overheid gaf deskundig advies over circulaire criteria die in de aanbesteding konden worden opgenomen. Tussen deze afdeling en de HFB bestaat al lang een samenwerking op het gebied van duurzaam aankopen.

De aanbesteding is gestart in een competitieve procedure waarbij onderhandelingen hebben geleid tot een raamovereenkomst die ook openstaat voor lokale overheden. In de aanbestedingsdocumenten is de circulaire ambitie van het project toegelicht en zijn minimumeisen opgenomen. In de documenten zijn ook rapportage-eisen en duurzaamheidscriteria vastgelegd voor nieuwe materialen die bij de renovatie worden gebruikt: gebruik van duurzaam hout, lage formaldehyde-emissies voor plaatmateriaal en gebruik van duurzaam, ecologisch textiel.

Slechts één bedrijf, Nnof, diende een offerte in. Na de onderhandelingsbijekomsten is een bijlage bij het overeenkomstdocument opgesteld. Hierin staan bepalingen over een kredietsysteem en webshop, minimumeisen voor het accepteren van end of use-meubels, te leveren gerenoveerde producten en de eisen voor het groeitraject. Dankzij deze methodiek kon de markt in samenwerking met de opdrachtgever en via een open dialoog in de onderhandelingsrondes tot circulaire oplossingen komen.

Het end of use-meubilair wordt door Nnof en een non-profitorganisatie opgehaald op de kantoren van de Vlaamse overheid en lokale overheden.

Deze items worden vervolgens eigendom van Nnof in ruil voor tegoeden. De Vlaamse overheid en lokale overheden kunnen deze tegoeden vervolgens gebruiken om gerenoveerde artikelen te kopen in de webshop die in het kader van het contract is aangemaakt. Nnof mocht ook de ingezamelde en gerenoveerde artikelen verkopen aan derden. Voor dit laatste is gekozen om zoveel mogelijk artikelen een tweede leven te geven.

Dit kredietsysteem paste niet in de traditionele boekhoudkundige benadering, waardoor de interne afdeling Financiën en de medewerkers van de afdeling Financiële Inspectie moesten worden overtuigd van de voordelen van deze manier van werken. Het gerenoveerde meubilair zelf werd door de medewerkers echter meteen en organisatiebreed goed ontvangen.

Resultaten

2020

- *Vermeden CO₂-emissie:* 27.626 ton CO₂-equivalentemissies werden vermeden door de uitvoering van de raamovereenkomst.
- *Vermeden afval:* 21 ladeblokken werden ongewijzigd hergebruikt, minstens 30 andere meubelstukken worden nog hergebruikt.
- *Vermeden nieuwe materialen:* 329 gerenoveerde meubelstukken werden aangekocht, gemaakt van 5427,91 kg hergebruikte materialen en 1572,50 kg nieuwe materialen. Derhalve werd ca. 77% van het gewicht aan nieuwe materialen vermeden.

2021

- *Vermeden CO₂-emissie:* 308.329 ton CO₂-equivalentemissie.
- *Vermeden afval:* 1.123 meubelstukken kregen zonder enige ingreep een tweede leven, hoogstens licht polijsten. Dit is 53% van alle meubels die Nnof in 2021 binnen de raamovereenkomsten heeft geleverd. Hiervan waren 1.047 stuks bureaustoelen.
- *Vermeden nieuwe materialen:* Nnof leverde in 2021 2.125 hergebruikte en gerenoveerde meubels. Deze bestonden

uit ongeveer 86.944,05 kg hergebruikt en 7.419,77 kg nieuwe materialen. Grofweg berekend betekent dit dat ruim 92% van

het meubilair uit hergebruikte materialen bestaat.

Geleerde lessen

- Het belang van het effectief communiceren van de circulaire raamovereenkomst, de voordelen en betrokken mentaliteitsverschuiving naar alle potentiële aankopers, aangezien deze contracten openstaan voor veel entiteiten.
- In tegenstelling tot wat vaak wordt gedacht, hebben gerenoveerde meubels niet altijd een lagere aanschafprijs dan nieuwe meubels. Dit hangt af van de projectspecifieke context, zoals de mogelijkheden om het proces op te schalen en te automatiseren, en de hoeveelheid handwerk die nodig is. Hergebruik met kleine reparaties of opfrisbeurt zou echter kosteneffectief moeten zijn en kan duurdere items in het project compenseren. De werkelijke prijs, inclusief milieu- en maatschappelijke kosten, wordt weerspiegeld in de levenscycluskosten.
- Wanneer je kiest voor het renoveren van oude artikelen, moet je rekening houden met de magazijnkosten voor opslag, aangezien deze artikelen mogelijk niet onmiddellijk worden hergebruikt.
- Als de markt volwassen genoeg is, rapportage over milieugegevens opnemen in de aanbesteding.
- Bij groeitrajecten vraagt HFB kandidaten om doelen te stellen, een jaar nadat het contract is gegund. Hierdoor kunnen ook bedrijven die aan het begin staan van de implementatie van circulariteit concurreren.